

75 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВАСИЛЯ СКУРАТІВСЬКОГО, УКРАЇНСЬКОГО НАРОДОЗНАВЦЯ, ЕТНОГРАФА, ПИСЬМЕННИКА ТА ПУБЛІЦИСТА

ВАСИЛЬ СКУРАТІВСЬКИЙ
(1939-2005)

Там, де Тетерів повився
Серед скель і серед нив, -
Полягло моє Полісся,
Те, що серцем полюбив...

Народився Василь Тимофійович 25 жовтня 1939 року на хуторі Великий Ліс Коростенського району на Житомирщині. Тут пройшло його дитинство, яке припало на роки війни та повоєнний час, коли підліткам доводилося замінити батьків, старших братів та сестер, які не повернулися з фронту. «Моє дитинство і підліткові роки припали на добу ще не до кінця втрачених традицій. З огляду на це, маю завдячувати власній долі, оскільки, вивчаючи й описуючи народознавче розмаїття свого народу, мені легше «оперувати» джерелознавчим матеріалом, адже я був не тільки свідком, а й брав участь у тих діях».

Світогляд Василя Скуратівського формувалася у часи найбільш цинічного і масштабного винищення більшовиками української нації. Кривавий терор, який було поставлено в основу державної політики, не обминув і родину Скуратівських. Його дядька Гната за національно-патріотичні погляди було заарештовано, а потім, у 1938 році, розстріляно. Події тих часів вплинули на формування національної свідомості юнака, виховали і зміцнили його волю та спонукали до натхненної копіткої праці на відновлення незалежної України.

Уперше В. Т. Скуратівський заявив про себе як письменник у 1987 році книгою «Берегиня». Вона одразу ж здобула широку популярність тому, що її поява співпала з часом духовного відродження України, палким бажанням людей знати свою минувшину та вивчати духовне життя пращурів. Саме в цей час у школах та ВНЗ України започатковується новий предмет — народознавство, який репрезентує народні традиції, звичаї, обряди, вірування, мораль і філософію. І першим підручником з цього предмета стає книга Василя Тимофійовича Скуратівського «Берегиня». За нею у світ виходить її продовження та доповнення — книга «Посвіт». Далі одна за другою видаються «Погостини», «Обереги пам'яті», «Народний календар», «Покуть», «Місяцелік», «Святвечір», «Вінець», «Дідух», «Русалії». Уже ціле покоління свідомих українців виховане на цих книжках. У багатьох школах, ВНЗ та бібліотеках більше десяти років активно діють народознавчі гуртки «Берегиня», широкого розголосу набули ініційовані В. Скуратівським наукові експедиції «Чумацькими шляхами». З 1994 року побачили світ вже понад 40 номерів народознавчого часопису «Берегиня», засновником і головним редактором якого був Василь Скуратівський.

Багатогранність інтересів вченого була дивовижною — це історія, етнографія, народознавство, фольклористика, літературознавство, мистецтвознавство, державознавство, превентивна діяльність тощо. В. Т. Скуратівський — лауреат багатьох премій: ім. М. Островського, «Золоте перо», «За сприяння українській культурі» (Клівленд, США), фундації Антоновичів (Нью-Йорк).

Книга «Мамина молитва» виявила нову грань творчості цієї видатної людини. Це перша збірка художньої прози В. Т. Скуратівського, в якій автор відтворив нелегке життя селян у довоєнні та перші повоєнні роки, і, дуже цікаво, що прототипами його героїв стали реальні люди, які пройшли через пекло «збільшовиченої ери».

Серед вітчизняних етнографів Василь Скуратівський був постаттю першорядною. Його книжки не губилися в морі популярного народознавства (часто кон'юнктурного й не дуже грамотного), що розлилося в Україні останніми роками. Бо він писав і збирав матеріали до цих книжок не тоді, коли дозволили, а все життя. Його книжки завжди знаходили (й знаходять!) вдячних поціновувачів. І то не лише серед пасивних споглядальників старовини. Приміром, його книжка про українське бджолярство стала настільною, для багатьох серйозних фахівців-практиків. Вона є й у бібліотеці Президента України В. Ющенка. А знаменита «Берегиня» витримала кілька видань і стала шкільним підручником з народознавства. Це дивовижний підручник, теплий і душевний.

ВАСИЛЬ СКУРАТІВСЬКИЙ

БІЛОЯР

Василь СКУРАТІВСЬКИЙ

Я сам
про себе
розкажу

ВАСИЛЬ СКУРАТІВСЬКИЙ

